

Dosarul nr. 2rac-338/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul central (jud. D. Băbălău)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, V. Buhnaci, L. Pruteanu)

ÎNCHEIERE

2 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Întreprinderea de Stat „Moldatsa”, reprezentată de avocatul Vasile Josan

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii de Stat „Moldatsa” împotriva Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” cu privire la încasarea datoriei, a penalităților și a dobânzilor de întârziere

împotriva deciziei din 9 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Întreprinderea de Stat „Moldatsa”, admis apelul declarat de Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” și casată parțial hotărârea din 3 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul central

constată:

La 7 iunie 2017, ÎS „Moldatsa” a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” cu privire la încasarea datoriei, a penalităților și a dobânzilor de întârziere.

În motivarea acțiunii a invocat că între ÎS „Moldatsa” și ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” au fost încheiate două contracte privind furnizarea serviciilor de navigație aeriană - contractul nr. 1/2016-ATS din 4 ianuarie 2016 - valabil pentru anul 2016 și contractul nr. 1/2017-ATS din 30 decembrie 2016 - valabil pentru anul 2017.

Astfel, pârâtul în calitate de beneficiar, în conformitate cu prevederile pct. 2.3 din contractele menționate și-a asumat obligația de a achita facturile furnizorului pentru serviciile prestate, iar conform pct. 3.1, pârâtul este obligat să achite facturile în moneda națională în termen de 30 zile bancare de la primirea lor.

A remarcat că, contrar prevederilor legale și contractuale, ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” nu și-a onorat obligațiunile contractuale acumulând, la

momentul depunerii prezentei acțiuni, o datorie pentru serviciile prestate în sumă 10588710,37 de lei.

A comunicat că pentru serviciile prestate în perioada noiembrie 2016 - martie 2017, ÎS „Moldatsa” a înaintat către pârât facturi spre plată, care nu au fost achitate în termenul și în valoarea stabilită, precum urmează:

- conform facturii WI 0368438 din 30 noiembrie 2016 pentru luna noiembrie 2016, suma restantă constituie - 166041,25 de lei;
- conform facturii WI 0368450 din 31 decembrie 2016 pentru luna decembrie 2016, suma restantă constituie - 2036265,84 de lei;
- conform facturii WI 3742826 din 31 ianuarie 2017 pentru luna ianuarie 2017, suma restantă constituie - 2987787,20 de lei;
- conform facturii WI 3742832 din 28 februarie 2017 pentru luna februarie 2017, suma restantă constituie - 2559225,52 de lei;
- conform facturii WI 3742836 din 31 martie 2017 pentru luna martie 2017, suma restantă constituie - 2839390,56 de lei.

A precizat că, deoarece pârâtul nu și-a onorat corespunzător și în termen obligațiunile contractuale, la 14 februarie 2017, la inițiativa (solicitarea) parvenită din partea ÎS Compania Aeriană „Air Moldova”, a fost semnat acordul de eșalonare a stingerii datoriilor pentru serviciile de navigație aeriană furnizate în baza contractului nr. 1/2016-ATS din 4 ianuarie 2016, potrivit căruia s-a obligat să achite ÎS „Moldatsa”, în mod eșalonat suma datoriilor pentru serviciile de navigație aeriană furnizate în baza contractului nr. 1/2016-ATS din 4 ianuarie 2016.

Iar în conformitate cu prevederile pct. 1.3 din acord, eșalonarea stingerii obligațiilor pecuniare, se acordă cu condiția stingerii de către debitor a obligațiilor financiare scadente, prevăzute de contractul nr. 1/2016-A TS din 4 ianuarie 2016 și contractul nr. 1/2017-A TS din 30 decembrie 2016.

Până în prezent, din motive necunoscute, ÎS Compania Aeriană „Air Moldova”, contrar angajamentelor asumate a admis și a înregistrat restanțe față de ÎS „Moldatsa” la plata sumelor stabilite atât prin acordul de eșalonare menționat, cât și contractul nr. 1/2017-ATS din 30 decembrie 2016.

A menționat că în scopul încasării datoriei restante, respectiv, a penalităților și a dobânzii de întârziere acumulate, ÎS „Moldatsa” a întreprins nenumărate încercări în privința soluționării diferendului iscat pe cale extrajudiciară, expedind în adresa ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” solicitări scrise cu caracter reclamativ, însă fără niciun rezultat, deși au fost recepționate de către destinatar.

La fel, în scopul soluționării pe cale amiabilă a chestiunii ce ține de achitarea datoriilor, a penalităților și a dobânzii de întârziere, la 15 mai 2017, în adresa pârâtului a fost expediată cererea prealabilă, la care ÎS „Moldatsa” nu a recepționat niciun răspuns în acest sens.

Având în vedere prevederile art. 624 alin. (1) Cod civil și pct. 3.7 din contractele menționate, a subliniat că penalitatea pentru depășirea termenului de achitare a facturilor constituie suma de 366283,08 de lei, compusă din 52338,98 de lei pentru perioada 11 noiembrie 2016 – 31 decembrie 2016, 49303,25 de lei pentru perioada 1 ianuarie 2017 – 31 ianuarie 2017, 47298,88 de lei pentru

perioada 1 februarie 2017 – 28 februarie 2017, 58218,71 de lei pentru perioada 1 martie 2017 – 31 martie 2017, 68348,48 de lei pentru perioada 1 aprilie 2017 – 30 aprilie 2017, 76443,76 de lei pentru 1 mai 2017 – 31 mai 2017 și 14331,02 de lei pentru 1 iunie 2017 – 5 iunie 2017.

Cu referire la prevederile art. 619 alin. (2) Cod civil, a menționat că ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” datorează și o dobândă de întârziere pentru depășirea termenului de achitare a facturilor în sumă totală de 665611,19 de lei, dintre care: 93648,27 de lei pentru perioada 11 noiembrie 2016 – 31 decembrie 2016, 89823,73 de lei pentru perioada 1 ianuarie 2017 – 31 ianuarie 2017, 86172,04 de lei pentru perioada 1 februarie 2017 – 28 februarie 2017, 106066,48 de lei pentru perioada 1 martie 2017 – 31 martie 2017, 124521,51 de lei pentru perioada 1 aprilie 2017 – 30 aprilie 2017, 139270,01 de lei pentru 1 mai 2017 – 31 mai 2017 și 26109,15 de lei pentru 1 iunie 2017 – 5 iunie 2017.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 166, 167, 174 CPC, art. 512, 513, 514, 519, 572, 602, 607, 619, 624, 625, 970, 971 Cod civil.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea din contul ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” în beneficiul ÎS „Moldatsa” a datoriei în sumă de 10588710,37 de lei, a penalității în sumă de 366283,08 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 665611,19 de lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 50000 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea acțiunii.

Prin cererea de concretizare a pretențiilor, ÎS „Moldatsa”, reprezentată de avocatul Vasile Josan a solicitat încasarea din contul ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” în beneficiul ÎS „Moldatsa” a sumei datoriei în mărime de 54204152,61 de lei, a penalității în sumă de 3701199,20 de lei și a dobânzii de întârziere în sumă de 6039415,37 de lei.

Prin hotărârea din 3 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul central, a fost admisă parțial acțiunea.

A fost încasată de la ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” în beneficiul ÎS „Moldatsa” datoria în sumă de 54204152,61 de lei, dobânda de întârziere în mărime de 6039415,37 de lei și cheltuielile judiciare privind plata taxei de stat în mărime de 50000 de lei.

În rest, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță, cu referire la datele facturilor fiscale reflectate în actele de verificare contabile, a constatat existența datoriei ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” față de ÎS „Moldatsa” în mărime de 54204152,61 de lei.

Referitor la temeinicia pretenției din acțiune privind încasarea dobânzii de întârziere, prima instanță a reținut că potrivit calculului descifrat al dobânzii de întârziere prezentat instanței de către reclamant, întocmit conform prevederilor legale coroborat cu rata de referință a BNM, obligația de plată a datoriei formate în sumă de 54204152,61 de lei este una purtătoare de dobândă în conformitate cu prevederile art. 619 Cod civil, deci pârâțul urmează să achite dobânda de întârziere în mărime de 6039415,37 de lei.

În privința solicitării încasării penalității pentru întârzierea plății contractuale, instanța a conchis, reieșind din prevederile art. 625 Cod civil, că contractul nr. 1/2016-ATS din 4 ianuarie 2016 și contractul nr. 1/2017-ATS din 30 decembrie 2016 nu conțin anumite prevederi privind clauza penală drept urmare a nerespectării obligațiilor contractuale.

În cadrul examinării cauzei în instanța de apel, ÎS „Moldatsa”, reprezentată de avocatul Vasile Josan a depus cereri cu privire la încasarea dobânzilor legale de întârziere, prin care a solicitat încasarea din contul ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” în beneficiul ÎS „Moldatsa” a dobânzii legale de întârziere în sumă totală de 4203175,49 de lei pentru perioada 1 august 2018 – 31 ianuarie 2019 și a penalității în sumă de 2638469,70 de lei pentru perioada 1 august 2018 – 31 ianuarie 2019, precum și a dobânzii de întârziere în sumă de 1397575,45 de lei pentru perioada 1 februarie 2018 – 2 aprilie 2019 și a penalității în sumă de 400633,37 de lei pentru perioada 1 februarie 2018 – 28 februarie 2019, în temeiul art. 372 alin. (3) CPC.

Prin decizia din 9 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de ÎS „Moldatsa”, admis apelul declarat de ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” și casată parțial hotărârea primei instanțe.

A fost micșorată suma dobânzii de întârziere încasată de la ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” în beneficiul ÎS „Moldatsa” de la 6039415,37 de lei până la 5612936,99 de lei.

A fost admisă parțial cererea ÎS „Moldatsa” cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și a penalităților, în temeiul art. 372 alin. (3) CPC.

A fost încasată de la ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” în beneficiul ÎS „Moldatsa” dobânda de întârziere calculată pentru perioada 1 august 2018 – 31 ianuarie 2019 în mărime de 4203175,49 de lei și pentru perioada 1 februarie 2018 – 2 aprilie 2019 în mărime de 1397575,45 de lei.

A fost respinsă cererea depusă de ÎS „Moldatsa” cu privire la încasarea penalităților ca neîntemeiată.

În rest, a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că la 14 februarie 2017, părțile au încheiat un acord de eșalonare a stingerii datoriei pentru serviciile de navigație aeriană furnizată în baza contractului nr. 1/2016-ATS din 4 ianuarie 2016, iar potrivit pct. 1.2 din acord, a fost stabilit că datoria în mărime de 5788041,25 de lei va fi stinsă începând cu 16 februarie 2017, respectiv, prima instanță neîntemeiat a încasat dobânda de întârziere începând cu 11 noiembrie 2016.

Prin urmare, instanța de apel a considerat necesar de a micșora cuantumul sumei cu titlu de dobândă de întârziere, conform calculului prezentat pentru perioada 14 februarie 2017 – 31 iulie 2018 până la suma de 5612936,99 de lei.

Cu referire la cererile depuse de ÎS „Moldatsa” privind încasarea dobânzii de întârziere și a penalității, în temeiul art. 372 alin. (3) CPC, instanța de apel a considerat întemeiată cerința privind încasarea dobânzii de întârziere calculată pentru perioada 1 august 2018 – 31 ianuarie 2019 în mărime de 4203175,49 de lei

și pentru perioada 1 februarie 2019 – 2 aprilie 2019 în mărime de 1397575,45 de lei.

La 3 iulie 2019, Întreprinderea de Stat „Moldatsa”, reprezentată de avocatul Vasile Josan a declarat recurs împotriva deciziei din 9 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel în partea respingerii pretențiilor cu privire la încasarea penalității, cu emiterea unei noi decizii de încasare a penalităților contractuale din contul ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” în beneficiul ÎS „Moldatsa”, casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea micșorării dobânzilor legale de întârziere, cu menținerea hotărârii primei instanțe în partea încasării dobânzilor de întârziere, precum și încasarea din contul intimatului a taxei de stat.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu actele judecătorești contestate, considerându-le neîntemeiate în partea respingerii pretențiilor.

A menționat că instanțele de judecată ierarhic inferioare au respins pretențiile privind încasarea penalităților, din considerentul că clauza penală invocată nu se regăsește în contractele încheiate între părți.

În acest sens, a precizat că potrivit prevederilor pct. 3.7 din contractele menționate, părțile au stabilit de comun acord că, după depășirea termenului de achitare a facturii, furnizorul este în drept să perceapă penalități pentru fiecare zi de întârziere. Cota anuală a penalității este stipulată în compartimentul GEN 4.2. AIP Moldova.

Contrar celor menționate, atât prima instanță, cât și instanța de apel au constatat în mod eronat că clauza penală aferentă contractelor nominalizate nu este prevăzută în formă scrisă și este contrară art. 624 și 625 Cod civil, or, de facto și de jure contractele menționate conțin clauza cu privire la penalitatea contractuală, făcând trimitere la faptul că quantumul acestei penalități contractuale este stabilit de compartimentul GEN 4.2. AIP Moldova.

Astfel, compartimentul GEN 4.2. AIP Moldova stabilește expres care este quantumul penalității anuale pentru acest tip de raporturi juridice, fiind o veritabilă anexă la contractul de bază.

La caz, constatările instanțelor de judecată cu privire la lipsa formei scrise a clauzei penale sunt contrare normelor legale, or, materialul probator anexat denotă contrariul.

Cu referire la prevederile art. 725 alin. (1), (2), 726 și 727 Cod civil, a remarcat că la stipularea și convenirea asupra clauzei 3.7. din contractele nominalizate, părțile erau pe deplin conștiente de efectele pe care aceasta urmează să le producă, dar și de quantumul efectiv al penalității care urmează a fi încasate, reieșind din conținutul compartimentului GEN 4.2. AIR Moldova, care reprezintă niște politici tarifare pentru serviciile de navigație aeriană, aplicabile în ramura de profil în cauză.

Totodată, instanțele de judecată ierarhic inferioare au ajuns la concluzia întârzierii efectuării plăților de către ÎS Compania Aeriană „Air Moldova”,

considerent din care aceste constatări urmau să constituie un argument în plus în sensul încasării penalităților contractuale.

Cu referire la micșorarea nejustificată a dobânzilor legale de întârziere de către instanța de apel, a învederat că instanța a omis să ia în considerare faptul că acordul de eșalonare este un act juridic bilateral, încheiat sub condiție.

Așadar, potrivit pct. 1.3 din acordul menționat, eșalonarea stingerii obligației pecuniare, prevăzute în pct. 1.1., 1.2. din prezentul acord, se acordă cu condiția stingerii de către debitor a obligațiilor financiare scadente, prevăzute de contractul nr. 1/2016-ATS din 4 ianuarie 2016 și contractul nr. 1/2017-ATS din 30 decembrie 2016.

La caz, ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” așa și nu a stins obligațiile financiare scadente, prevăzute de contractul nr. 1/2016-ATS din 4 ianuarie 2016 și contractul nr. 1/2017-ATS din 30 decembrie 2016, considerent din care nu a mai survenit condiția prevăzută la pct. 1.3. din acordul de eșalonare, iar dobânda legală de întârziere, în mod corect a fost calculată de prima instanță începând cu 11 noiembrie 2016.

Prin urmare, instanța de apel a interpretat și aplicat în mod eronat prevederile legale aplicabile acordului de eșalonare, în calitate de act juridic bilateral, încheiat sub condiție.

La 12 august 2019, ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” a depus referință la recursul declarat de ÎS „Moldatsa”, solicitând considerarea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 16 mai 2019, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 54 vol. II), însă careva date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurentă la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 3 iulie 2019 în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului declarat de ÎS „Moldatsa”, reprezentată de avocatul Vasile Josan, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către

instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de ÎS „Moldatsa”, reprezentată de avocatul Vasile Josan, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat

de ÎS „Moldatsa”, reprezentată de avocatul Vasile Josan urmează a fi considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Moldatsa”, reprezentată de avocatul Vasile Josan împotriva deciziei din 9 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Svetlana Filincova

Dumitru Mardari